

inhimillinen tekijä

Riikka Lehtisalo

LL, erikoistuva lääkäri
Hyks, ATeK
riikka.lehtisalo[a]fimnet.fi

IHANAT KOLLEGAT VASTARANNALTA

Kauan on kulunut aikaa siitä, kun Arie kirjoitti ensimmäiset epikriisinsä sanakirjan avulla ja Mari yritti ymmärtää oudosti puhuttua suomen kieltä – savoa. Samaan aikaan Ilmar mietti ensimmäisessä kesätyöpaikassaan, mitä ihmettä tarkoittaakaan loppuarvio.

Nykyyään Meilahdessa anestesiolla työskentelevät anestesiologian ja tehohoidon erikoislääkäri Ilmar Efendijev sekä erikoistuvat lääkärit Mari Murro ja Arie Passov puhuvat sujuvaa suomea ja ovat erittäin pidettyjä ja osaavia kollegoita. He ovat kaikki valmistuneet lääketieteen lisensiaateiksi Tarton yliopistosta. Valmistumisensa jälkeen he ovat kaikki tulleet Suomeen eri syistä, mutta – ainakin toistaiseksi – jäädäkseen.

Mari Murro tiesi jo valmistuessaan lääkäriksi, että ei halua jäädä töihin Viroon, vaan kokeilla jotain muuta. Vaihtoehtoina olisi ollut Suomen lisäksi esimerkiksi Sveitsi, jossa Mari oli ollut lukioaikanaan vaihto-oppilaana. Ystävä sai hänet kuitenkin houkutelua Suomeen.

– Ennen valmistumistani työskentelin yhden kesän amanuenssina Varkaudessa. Valmistuin vuonna 2009. Muutin sen jälkeen Suomeen ja jatkoin samalla paikkakunnalla terveyskeskuslääkärinä. Aivan alkuun en oikein osannut edes kieltä, savosta nyt puhumattakaan, mutta minulla on hyvä kielipää ja opin nopeasti. Se oli ensimmäinen varsinainen kokemukseni lääkärinä ja se oli hyvä kokemus.

Mari on työskennellyt paljon myös hoitajana.

– Virossa on tapana, että opiskelijat ovat töissä opintojen ohella.

Minäkin olen aloittanut sairaalamaailmassa ihan putsaamalla lattiaita.

Viimeiset vuodet ennen valmistumista Mari työskenteli teho-osastolla hoitajana ja erikoisalan valinta oli sitä myöten selvä.

– En ole edes miettinyt mitään muuta erikoisalaa. Varkauden kesän jälkeen muutin Helsinkiin ja aloitin anestesiologiaan erikoistumisen heti kuin vain mahdollista.

Reppu selässä Suomeen

Arie Passov muutti Suomeen vuonna 2005 reppu selässä ja polkupyörä kainalossa. Suuntana oli Kuusankoski, jonka aluesairaalassa hän aloitti työt heti valmistumisensa jälkeen. Kimppekämpänä toimiva vuokra-asunto sisustettiin lattialle asetuilla patjoilla ja Maskusta hankituilla muovituoleilla.

– Kun valmistuin, Virossa ei ollut sellaisia työmahdollisuuksia, joita olisin toivonut. Kiinnostuin Suomen eurolääkärikoulutuksesta, jonka aikana oli mahdollista tehdä sairaalapalveluja eri aloilla. Se tuntui mielekkäältä, sillä halusin saavuttaa hyvän yleislääketieteellisen sivistyksen.

Kuusankoskella vierähti pidemmänkin aikaa, ensin sairaalassa ja sitten alueen terveyskeskuksessa. Jonkin aikaa Arie kulki myös kahden kaupungin, kodin ja työpaikan, väliä: osa-aikainen työ terveyskeskuksessa Kuusankoskella mahdollisti osa-aikaisuuden Tallinnassa neurologialla, sisätaudeilla, ambulanssissa ja ensiapupoliklinikalla.

Virossa erikoistumisen aikana opiskellaan enemmän teoriaa

Eläessäni 80-luvulla Neuvosto-Virossa Suomessa tehtiin jo ensimmäinen sydämensiirto (Arie)

Samoihin aikoihin oma erikoisalavalinta rupesi selkiytymään.

- Tein jossain vaiheessa aika paljon töitä sisätaudeilla ja huomasin, että minua kiinnostivat eniten ne kaikkein sairaimmat potilaat. Mietin, että jos tämän tyyppisiä potilaita haluaa hoitaa, pitää olla kokemusta tehohoidosta ja anestesioologiasta. Sitä kautta ymmärsin, että siinähan voisi olla minulle sopiva erikoisala.

Vuonna 2011 Arie aloitti anestesiaan erikoistumisen Hyvinkäällä. Samalla hän teki periaatepäätöksen, että jää Suomeen, eikä enää kulje kahden maan väliä. Kun paikka Hyvinkäällä oli varma, Tallinnassa siihen asti asunut kumppanikin muutti Suomeen saman katon alle.

- Patja lattialla –elämisen saturaatiopiste tuli täyteen.

Anestesia veti puoleensa

Narvasta kotoisin oleva Ilmar Efendijev aloitti työskentelyn ensimmäisen kerran Suomessa lääketieteen kandidaattina kesällä 2006. Sitä ennen Suomeen tuleminen ei ollut lainkaan varmaa, sillä hän kertoo silloisen suomen kielen taitonsa olleen olematon. Savonlinnasta kotoisin oleva vaimo sopi kuitenkin kesätyöpaikan myös Ilmarille.

- Kun vaimo ilmoitti kesätyöpaikasta, rupesin opiskelemaan suomea oikein tosissani. Olen aina oppinut kieliä helposti, varsinkin jos pääsen niitä >>

Arie Passov, Mari Murro ja Ilmar Efendijev ovat pidettyjä kollegoita Meilahdessa.

puhumaan, ja silloin kesällä todellakin pääsin. Ensimmäiset puolitoista kuukautta olivat aika painajaismaisia, mutta sitten rupesi sujumaan hyvin.

Kielistä olisi voinut tulla Ilmarille ammattikin, sillä hän mietti aiemmin myös englantilaisen filologian opiskelua. Lääketiede alkoi kiinnostaa lukiossa.

- Valitsin sitten lääketieteen, pääsin helposti sisään ja vielä valtion maksamalle opiskelupaikalle. Lääketieteen opiskelu ei ollut silloin Virossa erityisen suosittua.

Valmistumisen jälkeen Ilmar aloitti työskentelyn Etelä-Karjalan keskussairaalassa. Hän halusi oppia käytännön lääketiedettä mahdollisimman laaja-alaisesti ja etsi omimmalta tuntuvaan erikoisalaa.

- Sisätauteja päivystäessäni ymmärsin, että en osaa hoitaa hätätilanteita ja hakeuduin anestesialle. Anestesia tuntui heti mielenkiintoiselta ja päätin ilmoittautua koulutusohjelmaan, sillä myös työporukka oli todella kiva ja ohjaajat motivoivia.

Kollega vai erikoistuva

- Jos olisin jäänyt Tartoon, olisin jo erikoislääkäri, kaikki kurssikaverini ovat, Mari Murro sanoo vertaillessaan Suomen ja Viron koulutuksen välisiä eroja. Virossa myös luetaan enemmän erikoistumisen aikana ja tehdään väliarvioita siitä, miten koulutus on edennyt ja erikoistuva kehittynyt. Teoriaosaamista arvostetaan paljon.

Työskentelytapaa Virossa Mari kuvailee hierarkkisemmaksi ja vähemmän keskusteleväksi Suomeen verrattuna, mutta muistuttaa, ettei ole ollut pitkään aikaan töissä Virossa sairaalassa. Asiat ovat voineet muuttua. Arie kuvaa suurimmaksi eroksi vapaa-ajan vieton työkavereiden kanssa.

- Olen huomannut, että kaikissa tallinnalaisissa työpaikoissani työkaverit kommunikoivat keskenään työn ulkopuolella huomattavasti enemmän kuin Suomessa. Joka paikassa, missä olen ollut töissä, yksittäisten osastojen työ-
kulttuuriin kuuluu se, että asioita tehdään sillä samalla porukalla yhdessä myös vapaa-ajalla, kertoo Arie.

Hän myös miettii, että erikoistuvan asema on Virossa jonkin verran huonompi.

- Kerran Suomessa eräs virolainen erikoislääkäri istui uuden lääkärin kanssa samaan pöytään ja esittelyjen jälkeen kysyi: oletko kollega vai erikoistuva.

Kulttuurieroja

Maiden välisiä eroja mietittäessä Arie muistuttaa, että 90-luvun alkuun asti Suomi ja Viro ovat olleet kaksi aivan eri maailmaa.

- Välillä ajattelen asiaa sitä kautta, että eläessäni 80-luvulla Neuvosto-Virossa, Suomessa tehtiin jo ensimmäinen sydämensiirto. Vaikka kieli onkin läheinen, niin aika isoja eroja on joissain asenteissa, kuten suvaitsevaisuudessa ja tasa-arvossa. Suomi kulkee tasaisesti eteenpäin, kun taas Viro vielä heilahtelee ja hakee suuntaansa.

90-luvulla alkaneen kehityksen Arie miettii olevan osatekijänä myös siihen, että virolaisia lääkäreitä on nyt paljon Suomessa.

- Viro on tällä hetkellä erittäin yritteliäs yhteiskunta ja ihmiset tiedostavat mahdollisuutensa ja oikeutensa hakea erilaista koulutusta ja työtä maailmalta. Haasteisiin uskalletaan tarttua rohkeasti.

Ilmar arvioi, että lääkäreiden palkat ovat Virossa nousseet. Ajat, jolloin vastavalmistuneesta kurssista lähes puolet jatkoi todistuksen saatuaan Suomeen, ovat nykyään takana. Lisäksi Ilmar arvelee, että Virossakin on kasvanut sukupolvi, joka haluaa nykyään työelämän ohella panostaa myös elämään työn ulkopuolella.

- Vanhan polven kollegat tekevät yhä todella paljon töitä varsin pienellä palkalla. Osa tutuistani puurtaa myös esimerkiksi kuukausitasolla arvioituna aivan kohtuuttomia tuntimääriä, mutta on paljon niitäkin, jotka haluavat panostaa elämäntaatuun. Virossa työehdoista on mahdollisuus paikoin sopia myös yksikkökohtaisesti ja neuvottelemalla voi päästä varsin hyviin työjärjestelyihin.

Yksilötasolla Mari arvioi, että virolainen ja suomalainen ymmärtävät toisiaan hyvin, eikä väärinkäsityksiä juuri tapahdu.

- Minulla on paljon suomalaisia ystäviä ja vietän vapaa-aikaa oikeastaan enemmän suomalaisien kuin virolaisten kanssa. Veljeni asuu Espoossa, mikä on tietysti kiva, mutta kotona Viljandissa käyn harvoin, muutaman kerran vuodessa.

**Hakeuduin anestesialle
oppiakseni hoitamaan
hätätilanteita (Ilmar)**

Teoriasta käytäntöön

Mari Murro aloittaa pian vuoden pituisen jakson erikoistuvana lääkärinä ambulanssissa. Sen jälkeen hän on valmis erikoislääkäri.

- Jokaisessa klinikassa on ollut oma viehätysensä ja minut on otettu kaikkialla hyvin vastaan. Valmistumisen jälkeen täytyy sitten hakea töitä. Mahdollisuuksia on paljon.

Arie Passovistakin ala tuntuu oikealta ja töiden ohella aloitettu väitöskirja on edennyt mukavasti. Tulevaisuudensuunnitelmat ovat jo valmiina: tällä hetkellä omimmalta työympäristöltä tuntuu yliopistosairaala. Joskus tulevaisuudessa Arie voisi kuvitella työskentelevänsä muuallakin kuin Suomessa.

- Myös perhetilanne vaikuttaa luonnollisesti tulevaisuuteen.

Ilmar Efendijev suorittaa tällä hetkellä tehohoitolääketieteen kahden vuoden lisäkoulutusohjelmaa.

En ole miettinytkään mitään muuta erikoisalaa kuin anestesiologia (Mari)

Lisäksi Ilmar tekee väitöskirjaa, joka on hänen arvionsa mukaan noin puolessa välissä.

- Olen keskussairaalan kasvatti, joten voisin hyvin kuvitella palaavani sinne tekemään mahdollisimman laaja-alaista työtä anestesiolla. Keskussairaalassa työskennellessäni ymmärsin, että siellä anestesiolääkärillä täytyy olla myös vahva osaaminen tehohoidosta. Teho-osastolla työskentely tuntuu mielekkäältä nyt ja tulevaisuutta ajatellen.

Yhdestä asiasta Arie, Ilmar ja Mari ovat samaa mieltä: Tarton yliopistosta he ovat saaneet erinomaisen teoreettispainotteisen lisensiaattikoulutuksen ja käytännön lääkärintyön he ovat oppineet Suomessa. ■

SAY:n obstetrisen jaoksen (SOAT) syyskoulutuspäivät

Syyskoulutuspäivät 22.–23.9.2016

Tuohilampi

Nyt on aika ilmoittautua SOAT:n syyskoulutuspäiville!
Alustavassa ohjelmassa mm

TO 22.9. UUTTA JA VERISTÄ

Kuljetus tilausbussilla Helsingin keskustasta
Tuohilammelle klo 10

Luentoja

- ”Raskaana olevan anestesia muuhun kuin obstetrisen kirurgiaan”

Lounas

- ”Obstetrisista hätätilanteista”
- ”Mitä uutta synnyttäjän verenvuodon hoidossa”
- ”Cell-saverin käyttömahdollisuudet”
- SOAT:n virallinen kokous, ulkoilua, saunomista, päivällinen

PE 23.9. ETNINEN PERJANTAI

- ”Islaminuskoinen synnyttäjä” kulttuurin mukana tuomia odotuksia, uskomuksia ja pelkoja
- ”Maahanmuuttaja synnyttäjänä” obstetriset haasteet obstetrikon silmin
- ”Raskaana olevan maahanmuuttajan haasteet” sisätautilääkärin näkökulma

Lounas ja kuljetus tilausbussilla Helsinkiin, jonne saavumme klo 14.

Tuohilammella on majoitustilaa rajallisesti – varmista paikkasi heti.

Hinnat SAY:n jäsenille 1hh:ssa 550 eur ja 2hh:ssa 400 eur per henkilö sisältäen ohjelman, bussikuljetuksen Helsinki-Tuohilampi-Helsinki, lounaan torstaina ja perjantaina, kahvit, sekä tietysti päivällisen torstaina.

Lisätietoja ja ilmoittautumiset SOAT:n sihteerin kautta (Antti Väänänen, puh 0504271850, antti.vaananen[a]hus.fi)